

ZSIDÓ FERENC (1976) Székelykeresztúr

ZSIDÓ FERENC

Határeset

Viszonylag messze volt a vízimalom a településtől, lent a völgy alján, a határ mellett, a Szilvás-patak kanyarulatában, de az öreg, aki megtalálta a holttestet, utóbb nem emlékezett, hogy jutott haza, mindenesetre az a kétszáknyi kukorica, amit eldugva valahogy megőriztetett, s most örölni elvitt, szétzötykölődött a szekér derekában. Amikor a csendőrhöz ért, még akkor is csak dadogott, hogy vérbe fagyva találta, s hogy dulakodás nyomai is látszanak; a csendőr bosszús volt, ráripakodott az öregre, hogy szedje össze magát, beszéljen értelmesen. Az valahogy kinyögte, hogy Suciú Bercit, a molnárt. A csendőr szentségelt egyet, aztán visszaszekerezett magát az öreggel a malomhoz.

1944 novembere volt, a front alig egy hónapja vonult át a vidéken.

•

Amikor Király András meghallotta a hírt, csak morgott. Hogy ő megmondta annak az önfejű vejének, hogy jöjjön be a faluba, itt mégis nagyobb biztonságban lett volna; de nem, neki őrizni kellett azt a francos vízimalmot. A lánya, Lidi csak nézte az apját, s nem mert sírni. Pedig jólesett volna. Nem azért, mert olyan nagyon szerette volna Bercit, csak inkább hogy végre elengedhesse magát, utat adjon a hónapok óta gyűlő feszültségnek. De nem, az apja megmondta, erősnek kell lenni. Ő szeptember elején, a román átállás után jött be a szülői házhoz a kislányukkal, Katinkával, ehhez ragaszkodott az apja, s Berci se bánta.

•

A félszemű Suciú Adalbert, aki volt valamikor Szűcs Albert is, de a húszas években az apja megrománosította a nevét, Sibórol települt át ide 1942-ben, megvette a Klárikék malmát: honnan hallotta meg, hogy eladó, senki sem tudta, honnan volt pénze, azt se. Azon, hogy ide jött, nem illett nagyon csodálkozni, a második bécsi döntés után elég sok magyar szökött át Dél-Erdélyből, ami Romániának maradt, Észak-Erdélybe, ami Magyarországhoz került. Azt mondta, a fél szemét is úgy veszítette el, hogy valami románok bozgorozni kezdték, nekikment, bicskázás lett a dologból. A helyiek hitték is, meg nem is, messziről jött ember azt mond, amit akar. Aztán megszokták, talán meg is kedvelték, jó kedélyű, harsány beszédű volt, mindenkivel jól megértette a szót, a románokkal is, mivel a nyelvüket jól bírta. Őt csak a búza minősége érdekelt, hogy a liszt jó legyen. S persze a vám. Mert többnyire vámért dolgozott. De ha valaki meg akarta váltani a vámot, annak sem volt akadály: a magyarországiaknak pengőben számolt, a romániaiaknak lejben.

Testi hibája ellenére könnyen talált feleséget, a férfiak java kint volt a fronton, Király Lidi nem sokat kérte magát, a félszemű férfi is férfi, főleg, hogy pénze is van, s gabonával dolgozik. Azt már tudták az öregek beszédéből, az első háborús tapasztalatokból, hogy szegénység jön, s a gabonának nagy lesz a becsülete. Az is nyomott a latban, hogy a molnárokat nem nagyon

sorozták be, pláne ha félszemű is volt, így bízni lehetett abban, hogy egy férfi marad még a családban. Az nem volt ínyére Lidinek, hogy szülei takaros házat fel kellett cserélje a malomlakra, de valamit valamiért.

•

A malom a háborús viszonyokhoz képest jól működött, részint azért, mert az egyetlen volt az egész völgyben: hét faluból jártak ide örölni, s a hétből négy a határ túloldalára esett, egy színromán volt. Gond azonban ebből nem adódott. Negyven őszén, amikor az új határ nyomvonalát kijelölték, mindkét fél létrehozott egy kis ellenőrző pontot fent a gerincen, a Sűgő-hágón. A határőrök tizenkét óránként váltották egymást, kettesével: egyik fel-alá járt a kijelölt határszakaszon, másik az átkelőnél az útleveleket ellenőrizte. Az új határ, mondhatni, kettészakította a vidéket: olyan sok embernek nyúlt át a földje a másik országba, amit, ugye, meg kellett dolgozni, s a malom miatt is olyan nagy volt a forgalom, hogy a határőrök egy idő után ráuntak az útlevel-ellenőrzésre. Az élet visszatért hát a rendes kerékvágásába. És ez így is ment '44. augusztus 23-ig, amikor Románia átállt az oroszok oldalára. Érezhető izgalom vett erőt ekkor a környékbeli lakosságon is. A románok bízni kezdtek, hogy Észak-Erdélyt visszakapják, a magyarok felkészültek a front áthaladására: a visszavonuló német–magyar seregre, a nyomukban dübörgő oroszokra. Csakhamar az is kiderült, a fő gondot nem az oroszok jelentik, hanem az utánuk megjelenő Maniu-gárdisták. De őket is kibírták valahogy, a román adminisztráció visszarendezkedését is; aztán a túlkapások miatti orosz közbeavatkozás ideiglenes felszusszanást hozott, s már azt hitték, immár csak a békekötés következhet, ami ha gyalázatos, akkor is békekötés, mert ekkor az emberek már csak arra vágytak, hogy legyen vége már, amikor érkezett az újabb gyilkosság híre.

•

– Tudod, hogy Suciú Berci teli van pénzzel, ugye? – nézett Fodor Dini a barátjára, lyukas fogát szívoogatva. Nemrég került haza a frontról, azt mondta, leszerelték, mert légnyomást kapott, egyesek hajlamosak voltak azt gondolni, hogy dezertált. Felesége, Eszti örült is, meg nem is, állítólag össze volt kapva egy román emberrel a határ túloldaláról, volt házi botrány is, meg minden, de a háború közepette annyi baj volt, hogy az efféle családi perpatvarokkal nem sokat törődtek már az emberek.

– Azt mindenki tudja, s aztán? – kérdezett vissza Gábor Feri értetlenül, ingerülten. Őt az apjával együtt sorozták be '41-ben az utászokhoz, az apja '43-ban aknára lépett, ő addig ügyeskedett, hogy hazaengedték mint egyetlen családfenntartót. Igaz, ami igaz, négy kiskorú leánytestvére volt, anyja pedig beleőszült már a gondokba.

– Nem gondolod...?

– Elment a szépeszed? Molnárral nem foglalkozunk...

– Én nem is akarok foglalkozni a molnárral, csak a pénzével...

– Még a gárdisták is békén hagyták...

– S hát vajon mért?

– Jóban van a románokkal... Végtére is Suciú...

– Éjjel, álmában intéznénk... észre se venné... ismerem a járást... azt is tudom, hova dugta a...

– Kutyái is vannak...

– Azokat megetetnénk...

– Nem tetszik nekem a dolog...

- Félsz?
- Nem félek...

•

Imecs Dezső másodszor volt csendőr a községben. Először a magyarok tették meg 1940 októberében. '44 szeptemberében, amikor a románok visszajöttek, félreállították, s a szomszédos faluból egy román embert raktak helyébe. Ismerte jól, együtt járták a négy osztályt. Túl sok vizet nem zavart, bár felsőbb utasításra néhány magyart letartóztatott sovinizmusért. Novemberben, amikor a ruszkek ideiglenesen orosz protektorátust vezettek be, neki is menni kellett, az őrsről (továbbra is felsőbb utasításra) leszerelte a távirót, s eltűnt vele együtt. Az oroszok helyi embert akartak csendőrnek, így visszatették Imecs Dezsőt. Vonakodva engedelmeskedett: lehetett sejteni, ez az állapot nem soká tart, ismét visszakerülnek a románok. Munkáját ennek megfelelően végezte. Amikor megérkezett a malomhoz az öreggel, őt is megdöbbsentette a látvány. A malomház tornácának és pitvarának padlója tele volt vérrel, Suciú Berci ott feküdt átvágott torokkal az ajtóközben. Szitkozódva fogott neki helyszínelni. A járásbírószágot felszámolták, nyomozók, kriminalisztikai ügyészek sem voltak, ezért az ilyen piszkos munkát is neki kellett elvégezni, s az ideiglenes tartományi orosz katonai bíróságon jelenteni. Azoknak persze több bajuk volt annál (háborús bűnösök, szabotőrök, dezertőrök...), mint hogy az efféle kis civil kérelésekkel is törődni tudjanak.

Dulakodásnyomok, hopsz, egy orosz katonasapka, a fene ette volna meg, morgott, már csak éppen ez hiányzott. A konyha nem volt felforgatva (annyit már első pillantásra megállapított Imecs Dezső, hogy az elkövetők többen voltak). Bekukkantott a kredenciókokba, hivatalos papírokat, kölcsönadási szerződéseket talált bennük, s némi pénzt. Csupán pár bankót az iratok közt. Azt ő is sejtette, hogy Suciú Bercinek ennél jóval zsírosabbnak kellett lennie. Azt is észrevette nemsokára, hogy az elkövetők tudták, mit keresnek. Átment a malomrészbe (csak egy csapóajtó választotta el a lakástól), gyakorlott szemé szinte azonnal a befogta a kémény mellett a kormot, körötte a lábnyomokat. A kályhacsövet valaki kihúzta, s onnan valamit kivett. Elég egyértelmű a dolog. Csak az a katonasapka ne volna... Orosz katona, aki jól ismeri a járást Suciú Bercinél, aha...

Mehetünk, mondta nemsokára az öregnek, aki nem mert bejönni, csak kintről tekintgetett befelé. Egyebet nem mondott, s az öreg nem firtatta a dolgot. Azt se kérdezte, tanúnak fog-e kelleni.

•

Másnap beszélni kezdték a környéken, hogy az oroszok intézték el Bercit. Mindenki a katonasapkán sopánkodott. Imecs Dezső pedig szidta magában az öreget, hogy az anyja istenit, úgy meg volt ijedve, a szeme is keresztbe állt, mégis meglátta azt a kurva sapkát. S a száját persze nem tudja megfogni. De miért is kellene megfognia? Lehet, hogy így még egyszerűbb lesz az ő dolga. Lehet, jó szolgálatot tett neki az öreg...

Egyesek tudni vélték, hogy a tettesek Maniu-gárdisták is lehetettek, orosz katonaruhában. Merthogy volt ilyenre is példa az elmúlt hónapokban. Mások váltig állították, hogy a gárdistákat elintézték a ruszkek, azok tehát nem lehetnek. S ha pedig igazából az oroszok voltak, akkor megette a fene, mert nekik lehet. Megint mások azt hangoztatták, környékbeliek kellettek legyenek, mert a csendőr is azt mondta, volt helyismeretük.

•

A temetés nagy volt: a molnárt sokan ismerték. A szokástól eltérően nem hagyták nyitva a koporsó fedelét a gyászszertartás idejére: Lidi ragaszkodott hozzá, hogy lezárják, a pap se nagyon bánta. Nem is húzta túl hosszúra a búcsúbeszédet. Olyan más volt a hangulat, olyan fojtott, feszült, gyanakvással teli. Az emberek csak álltak, s lesütött szemmel, pilláik alól egymást méregették. Számba vették, ki nincs ott, s ha nincs, miért nincs. Amikor a háztól a temetőbe kísérték a halottat, a menetben összesúgtak, a gyilkos kilétét találgatták.

Fodor Dini és Gábor Feri is ott voltak a temetésen, ezt már azon éjjel meg egyezték, hogy így kell csinálniuk. Viszonylag távol álltak egymástól, egymásra nem néztek. Dini igyekezett természetesen tartani sebes karját, fájdalmat nem mutatni.

A temetőből hazafelé jövet a Bercit megtaláló öreg szárazon megjegyezte, szerinte elaltatják az ügyet, a Jóisten ha meg nem bünteti a gyilkosokat.

•

A temetés után Király András még egyszer kiszekerezett a malomhoz, hogy összeszedje Berci ingóságait. A lánya kerek perec megtagadta, hogy vele tartson. Az öreg látta, milyen idegállapotban van, nem erőltette a dolgot. (Lidi hónapokig a szekérre sem volt hajlandó felülni, mert azon hozták be a holttestet temetni.)

Ami olyan volt, inkább elégette a malom udvarán, a pokrócot, szőnyeget, mihez vér tapadhatott, de az asztalt a két székkal, az edényeket, a petróleumlámpát a petróleumoskannával s pár szerszámot berámolt a szekér derekába. S természetesen a gabonát: kukoricát, búzát, lisztet. Amiből egyébként jóval kevesebb volt, mint lehetett volna. Vagy az átvonuló katonák vitték el, aminek nagy volt a valószínűsége, vagy még azelőtt pénzzé tette Berci.

A következő napokban-hetekben Király András mondogatni kezdte a faluban, hogy eladó a malom, vagy kiadó, de valahogy nem került rá vállalkozó. Igaz, pénz se volt, gabona se nagyon volt, a háború végi agonizálás nem kedvezett az efféle tranzakcióknak. Az új év tavasza meghozta a hivatalos békét is, a malomnak azonban továbbra se került gazdája, aztán nemsokára meghallották, hogy a szomszédos román faluban dízelmotoros malmot szerelnek fel állami segédlettel (egykes magyarok azt is tudni vélték, honnan származik az a motor...). Ezzel a vízimalom sorsa, mondhatni, megpecsételődött: immár a kutyának se kellett. Klárik András bedeszálta az ajtóját, ablakait, a zsilipeket kihúzta, hogy ne fogjanak vizet, aztán sorsára hagyta. Ha valaki arra járt, immár nem arra emlékezett, mennyi gabonát megőrltek, hanem arra, hogy itt ölték meg Suciú Bercit.

•

Fodor Dini orbáncfüves főzettel borogatta karján a szúrt sebet. Már több mint egy hónap eltelt a malmos éjszaka óta, a seb mégsem akart rendesen gyógyulni. Elfertőzött, levezett. Orvoshoz nem akart menni vele, hogy ne kelljen magyarul beszélni, napi teendőit igyekezett úgy végezni, mintha egészséges volna. Felesége előtt is titkolta a dolgot, sőt az egész akciót: azon az elven volt, hogy minél kevesebbet tud az asszony, annál jobb. Pár nap múltán, amikor a gennyező seb már egyre több gondot okozott neki, csak meg kellett kérje, hogy segítsen a kitisztításánál; az csak nézte elhalványuló tekintettel, de nem kérdezett semmit.

Míg az orbáncfüves főzetbe áztatott rongyot rámarkolta a sebére, Fodor Dini újra és újra végigpörgette agyában az esetet. Hogy miért kellett így tör-

ténjenek a dolgok. S hogy a fene ette volna meg. Éjfél után egy órakor értek a malomhoz, amikor az emberek általában a legmélyebben alszanak. A kutyákkal simán ment a dolog. Aztán alighogy beléptek a pitvarba, rájuk rontott Berci. Mintha várta volna őket. Miért nem aludt, miért állt lesben? Minden éjszaka így csinálta, annyira féltette a pénzét, vagy csak azúttal? Valaki értesítette? De ki, mikor a tervről hótziher, hogy csak ő s Feri tudtak? Ej, Gábor Feri, Gábor Feri...!

Berci nem sokat kérdezősködött, penge villant, bicskájával beleszúrt az ő védekezésképp feltartott karjába. Másodjára Ferinek rontott neki, mint egy megvadult állat, leverte a földre, ő egy darabig csak nézte a félhomályban, ahogy összegabalyodnak, kezét vérző karjára szorítva, aztán vérbe borult aggyal előkapta a kését, s amikor úgy fordultak, hátulról odalépett Bercihez, s egy határozott mozdulattal átvágta a torkát. Ő is meglepődött, milyen könnyen ment. Vágott bárányt, tyúkot, nyulat, de ez más volt, igazából sokkal egyszerrőbb. Mint vajban, úgy szaladt a kés...

Persze, a vér látványától aztán megrettentek, s a sípoló, gurgulázó hangtól, amellyel a levegő az átmetszett légcsőből a véráramon keresztül kifelé szörcsögött.

Átrohantak a malomba, a rejtekhelyről, amit Dini korábban meglesett, kiszedték a papírba göngyölt pénzkötegeket, s pánikszerűen elfutottak. Csak a falu szélén jutott eszükbe, amikor kifulladásra megálltak egy pillanatra, hogy a hullát s a nyomokat nem ártott volna eltüntetni. De egyikőjüknek sem akartott visszamenni.

•

Ahogy az oroszok visszaadták Észak-Erdély adminisztrációs jogát a románoknak, Imecs Dezsőt, aki már szinte várta, másodszer is félreállították, és minő játéka a sorsnak, ismét egykori román iskolatársát tették meg csendőrnök. Annak esze ágában sem volt foglalkozni a malmos históriával, nem szerette a kényes ügyeket. Egyébként már nem is az ő hatáskörébe tartozott az eset, hanem a visszaállított tartományi ügyészségébe: a Suciú-gyilkosság nyomozati anyaga finoman szólva is hiányos volt, az ügyészek gyanúsított hiánya miatt, vádemelés nélkül lezárták az ügyet.

•

Akkor éjjel, a sebtében megejtett osztozás után annyiban maradtak, hogy amíg le nem csendesedik a dolog, nem nyúlnak a pénzhez. Most Gábor Feri érkezettnek látta az időt. Dinivel nem kívánt beszélni erről, az eset óta kerültek egymást, s nemcsak azért, hogy nehogy gyanút keltsenek.

Szerencséjére a pénz nagyobb része lej volt, a pengőket, hogy szabaduljon tőlük, elégette. Anyjának, lánytestvéreinek nem szólt, pár napra eltűnt, hogy aztán két szép herélt ménnel térjen vissza. A háború miatt hatalmas lóhiány volt, ez emberek jobb híján teheneiket fogták be, már akiét le nem lőtték, meg nem ették az átvonuló katonák. Feri erdőkitermelésbe fogott: maga mellé vett egy suhancot, vágta s hordta a fát. Rövidesen ő lett a környék első számú fogatos, s szép pénzeket csinált. Egyeztetett az erdőszel, hogy kinek hol bélyegzett fát, nyilván olykor egy-egy bélyegzetlent is megeresztett, az volt a tiszta haszon. Az emberek örültek, hogy megoldódik a téli tüzelő kérdése, valahogy kinyögték a fuvar árát.

Fodor Dini csak szidta magában Ferit az elhamarkodottsága miatt, ő úgy döntött, még kívár. Egyszer, amikor négyszemközt találkoztak, megpróbálta számon kérni, de Feri olyan hangnemben kérdezett vissza, hogy miről beszél,

a lovakat kölcsönpénzből vette, s mindjárt kikereste az árát, hogy Dini csak tátogni tudott a meglepetéstől. Hogy ezt milyen jól kitalálta Feri.

S milyenek az emberek? Ha érdekük is úgy kívánja, máris kevésbé gyanakvók. Ha az elején voltak is páran, akik összevonták a szemöldöküket, hogy honnan volt Ferinek pénze a lovakra, rövidesen napirendre tértek a dolog fölött. Ha kölcsönkérte, hát megadja. Bátraké a szerencse. Mert az életnek menni kell tovább.

•

– Ez a te Feri barátod megcsinálta szerencsáját! – mondta Eszti vontatottan. Elég fagyos volt köztük a hangulat, Dininek újabban nem lehetett kedvet lenni, igaz, Eszti nem is tette tönkre magát az igyekezetben.

– Az meg... – morogta Dini.

– Mostanában mért nem jártok össze? Régebb olyan nagyban voltatok...

– Amióta lovas gazda lett, szaros karóval se lehet fölélni az orrát...

– Igaz is, miért nem veled társult?

– Én többet vele nem társulok...

– Többet nem?

– Nem.

Eszti viszolyogva nézte embere elsötétülő arcát, s arra gondolt, vajon meddig fogja bírni. Ezt a semmit, ezt a kókadtságot, ami olykor átcsapott értelmetlen ingerültségbe, csattanó idegességbe. Ezt a titkolózást, a rebbenő féltelmet, annak savanyú szagát. A ténfergést, egymás kerülgetését.

•

Pár nap múlva bombaként robbant a hír, hogy Gábor Ferit az erdőn agyonütötte a fa. Segédje mesélte el a részleteket, kinek az ijedtségen kívül más baja nem esett, hogy egy meredély fölé benyúló nagy bükkfát vágtak ki éppen, igyekeztek úgy dönteni, hogy aztán hozzá tudjanak férni; mielőtt a harcsafűrészsel nekiláttak volna, fejszével meghajkolták, olyan kétharmadnál tarthattak a fűrészeléssel, amikor nagy csattanás hallatszott, s már meg is indult a fa, de nem arra, amerre várták: neki sikerült félreugrania, de Ferit telibe találta.

A temetés után (a szertartás megint zárt koporsós volt, a test annyira szétroncsolódott) az emberek kombinálni kezdtek. Hogy semmi sincs véletlenül. Hogy ezek szerint vaj volt a Gábor Feri fején. Tán a katonaságnál követett el valamit? Ki tudja... Tán az a pénz a lovakra nem is kölcsönből volt? Egyesek nem áttalották összefüggésbe hozni az esetet a malomnál történt gyilkossággal, azt hangoztatva, ha nem egyéb, még igaza volt az öregnek, s hogy Isten nem ver bottal – csak fával.

Fodor Dini nem tudta, sírjon-e, kacagjon-e. Elvileg megkönnyebbülhetett volna, hogy immár nincs, aki ellene vallhatna, de amikor meghallotta, mit beszélnek az emberek, gyomra összerándult a rémülettől.

•

– Szerinted is köze lehetett Gábor Ferinek a Berci halálához? – kérdezte Király András a lányát.

Lidi megvonta a vállát:

– Hát... Én úgy tudtam, jóban voltak.

– Jóban?

– Igen. Sokat járt a malomhoz. Aztán ki tudja... a pénz..., de immár mind-egy...

- Sejtet-e, mennyi pénze lehetett Bercinek?
- Tudja jól édesapám, milyen ember volt... Nem kötötte az ilyesmit az orromra. Azt mondta, amivel nincs bajom, ne törődjek...
- Vajon tényleg a kéményben volt eldugva, ahogy egyesek beszélnek?
- Annyi mindent beszélnek az emberek! Én csak azt tudom, hogy nekem Berci meghagyogatta, a malomnál a kályhába nehogy begyújtak, mert a kémény be van omolva, nem szelel.
- S nem nézted meg soha?
- Miért néztem volna? A malomba én nem nagyon jártam be. Az az ő részortja volt. Pénzt mindig hagyott kint a kredenciókban, ha kellett, onnan vehettem a kérésére nélkül! Azt is tudja édesapám, hogy amikor ősszel hazaköltöztem, akkor is adott ide...
- Valamicskét ideadott, de a többiről bezzeg hallgatott!
- Hallgatott, s immár hallgat...
- A csendőr azt mondta, nem egyedül volt a tettes. Ha Gábor Feri volt az egyik, ki lehetett vele?
- Jaj, édesapám, hagyja Gábor Ferit, hogy nyugodjék...
- Neked tudnod kell, ki járt még a malomhoz rendszeresen! – erősködött Király András.
- Ki-ki?! Annyian megfordultak ott! Fodor Dini például gyakran jött. De más is.

•

Egyre jobban lefogyott, egyre sápadtabb lett, halkabb. Árnyéka régi önmagának. Sebe lassan begyógyult, de dolgozni nem nagyon volt kedve. Felesége egyre gyanakvóbban méregette. Az embereknek is feltűnt állapota leromlása, ha megkérdezték, mi van veled, te Fodor Dini, a gyomrára panaszkodott, vagy azt mondta, a légnyomás biztos elrontott valamit benne. Az emberek bólogattak, hogy az könnyen meglehet. Egyébként igyekezett nem sokat járkálni, kerülte a társaságot. Attól valósággal rettegett, hogy Lidivel találkozik, de nyilván, amitől az ember fél, azt nem kerüli: a boltnál futottak össze, mert hát vásárolni csak kell, éppen kilépett az ajtón, amikor érkezett Lidi a kislánnyal. Egyévesnél alig több, szőke fürtű, mosolygós szemű teremtés volt, lába nemrég indulhatott meg, anyja kezét fogva, kecsesen lépegetett. Jaj, legalább ez a leányka ne lenne itt, remegett meg Diniben a lélek, elsápadt, nem tudta, hogy viselkedjen. Úgy érezte, olyan furcsán néz rá Lidi, köszönni próbált neki, de az csak valami mormogás lett. Meggyorsította lépteit, zavarodottságában nem hazafelé indulva, de még így is sokáig hátában érezte a fiatalasszony tekintetét.

•

Minden éjjel ott verdestek hunyt pillái mögött a gyilkosság képei. Hiába próbálta azt képzelni, hogy meg sem történt a dolog, hiába bizonygatta magában, hogy ő nem akarta, hogy bizisten nem. De akkor ki irányította a kezét? Miféle ördög költözött belé?

Úgy érezte, már nem bírja a feszültséget, kínjában elhatározta, megsemmisíti a pénzt, hátha attól megkönnyebbül valamelyest.

Kivárta, míg a felesége elmegy szomszédolni (egyre gyakrabban felejtette ott magát valamelyik barátnéjánál), fölment az udorba, s kiszedte a bankókötegeket a szénából. Aztán nekiállt, a szecskavágóval aprítani kezdte, hogy majd jobban elégenek, hamujuk se maradjon. Indulatosan dolgozott, halkan szitkozódva: mintha a pénz lett volna a hibás.

– Mit csinálsz te itt? – hallotta meg váratlanul a háta mögül a felesége hangját.

Vörös lett a dühtől.

– Te leskelődsz utánam, te fehérnép? – hörögte.

Eszti nem válaszolt, közelebb lépett a szecskavágóhoz, aztán szája elé kapta a kezét.

– Éreztem, hogy... De miért...?

Dini csak állt, nem válaszolt. Agyában vadul pörögtek a gondolatok. Hogy akkor vége a dalnak. Lebukott. Mert tudta, a felesége nem lesz cinkosává, si-mán feladja. Örömmel, hogy megszabadulhat tőle. Hacsak..., a fene ette volna meg... el nem intézi őt is... immár úgylis mindegy... Mindegy?

Eszti észrevette tekintetében az indulat lobbanását, ösztönösen hátrébb lépett. Dini utána akart nyúlni, de ekkor valami csattanásfélét hallott. Nem kívülről: belülről.

Úgy érezte, nem kap levegőt. Egész teste megfeszült, arca eltorzult. A szívéhez kapott, majd egy nyögéssel nekitántorodott a szecskavágónak. Egyet még vonaglott, s vége volt.

